

Норвежката система на местата за лишаване от свобода

Доскоро европейски и български медии се надпреварваха да публикуват материали за последния открит затвор в Норвегия - затворът Халден <http://www.haldenfengsel.no/wp/>, определен като „най-хуманния в света”, който стана като флагман на норвежката правосъдна система. Строен цели 10 години, открит през 2010, струвал на норвежките данъкоплатци 252 милиона долара. Капацитетът му е 248 затворници. Там работят 340 служители, включително учители и здравни работници. В него излежават присъдите си хора с най-жестоките престъпления в Норвегия, сред които убийци и изнасилвачи. Затворът се простира сред живописни гори, на площ от 75 акра в близост до Осло.

Да не говорим за направо екзотичните медийни репортажи за друго норвежко явление -

затворническият остров Бастой (Bastøy) <http://www.bastoyfengsel.no/english/>, който според някои медии „вероятно е мястото, на което всеки затворник по света би желал да излежи присъдата си”.

Но отвъд провокиращите обществените нагласи журналистически публикации, трябва обективно да се каже, че норвежката система е

силно либерална, разчитаща повече на превъзпитаване отколкото на наказание. Нещо като грижещ се за качеството на живот на отделния човек механизъм, който в същото време е високо ефективен в постигането на основната цел на всеки затвор – да превъзпитава закоравелите престъпници и да ги връща към обществено приемлив начин на живот. В Норвегия – страна с население под 5 млн. души, има по-малко от 4 хиляди затворници. Към всички тях – от дребни крадци до масови убийци отношението е максимално човечно. Основна характеристика на Норвежката съдебна система, е че тя не произнася доживотни присъди, а само такива с максимален срок от 21 години.

Най-сериозният проблем, който норвежците са успели да решат, е свързан с успешното връщане на провинилите се в обществото и ниския процент на бившите затворници, извършили престъпления след освобождаването си. Той е под 30% - най-ниският в Европа и два пъти по-малък от този във Великобритания. А специално за либералния остров Бастой нивата достигат до 16%.

Норвежката система в затворите е организирана по т.нар. „внесен” модел. Това означава, че услуги като образование и здравеопазване се предлагат от същите организации, както извън затвора. Идеята на „внесения” модел е, че предлаганите на затворниците услуги трябва да бъдат еднакви по качество предлаганите на гражданите.

Образованието в затворите в Норвегия е една от няколко рехабилитационни програми в общата концепция на норвежката затворна система. Други дейности замислени като рехабилитационни програми са: работните програми, в които са заети по-голямата част от затворническата популация, програмите за когнитивни умения, предназначени за малък брой лишени от свобода. Една трета от всички лишени от свобода участват в образователни програми. Така образованието в затворите се превръща във втората по мащабност дейност. По-голямата част от затворниците в Норвегия изтърпяват присъди до три месеца. От образователните програми се очаква да задоволят нуждите на лишени от свобода с кратки и дългосрочни присъди. Това е едно от най-големите организационни предизвикателства на образованието в затвори.

Но отвъд провокиращите обществените нагласи журналистически публикации, трябва обективно да се каже, че норвежката система е силно либерална, разчитаща повече на превъзпитаване отколкото на наказание. Нещо като грижещ се за качеството на живот на отделния човек механизъм, който в същото време е високо ефективен в постигането на основната цел на всеки затвор – да превъзпитава закоравелите престъпници и да ги връща към обществено приемлив начин на живот. В Норвегия – страна с население под 5 млн. души, има по-малко от 4 хиляди затворници. Към всички тях – от дребни крадци до масови убийци отношението е максимално човечно. Основна характеристика на Норвежката съдебна система, е че тя не произнася доживотни присъди, а само такива с максимален срок от 21 години.

Най-сериозният проблем, който норвежците са успели да решат, е свързан с успешното връщане на провинилите се в обществото и ниския процент на бившите затворници, извършили престъпления след освобождаването си. Той е под 30% - най-ниският в Европа и два пъти по-малък от този във Великобритания. А специално за либералния остров Бастой нивата достигат до 16%.

Норвежката система в затворите е организирана по т.нар. „внесен“ модел. Това означава, че услуги като образование и здравеопазване се предлагат от същите организации, както извън затвора. Идеята на „внесения“ модел е, че предлаганите на затворниците услуги трябва да бъдат еднакви по качество с предлаганите на гражданите.

Образованието в затворите в Норвегия е една от няколко рехабилитационни програми в общата концепция на норвежката затворна система. Други дейности замислени като рехабилитационни програми са: работните програми, в които са заети по-голямата част от затворническата популация, програмите за когнитивни умения, предназначени за малък брой лишени от свобода. Една трета от всички лишени от свобода участват в образователни програми. Така образованието в затворите се превръща във втората по мащабност дейност. По-голямата част от затворниците в Норвегия изтърпяват присъди до три месеца. От образователните програми се очаква да задоволят нуждите на лишени от свобода с кратки и дългосрочни присъди. Това е едно от най-големите организационни предизвикателства на образованието в затвори.

«Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение „Младежки форум 2001 – Разград“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.»